

være stærke nok til at kunne afvende de Tryk, som muligvis paa enkelte Løber kunne komme til at hvile paa dem, navnlig med Hensyn til Foranstaltninger af den Bestaaffenhed, som utvivlsomt vilde have en begrænset Villie til Følge. Jeg tror altsaa ikke, der er nogen særdeles Fare ved Forslaget, og naar jeg ikke mere bestemt har modsat mig dette Lovforslag i det andet Thing — vel at mærke næst efter at have gjort opmærksom paa, at Lovforslaget dog indeholder Expropriationsbestemmelser, som man ikke let burde optage, naar der ikke var Nødvendighed derfor — var det, fordi Lovforslaget blev støttet saa at sige fra alle Sider og vedtaget enstemmig i det andet Thing. Min Stilling til Lovforslaget er altsaa den, at, for saa vidt dette Thing ogsaa maatte ønske at vedtage det, finder jeg ikke, at der for sit Vedkommende er tilstrækkelig Grund til at foranledige det kongelige Beto anvendt mod det; det finder jeg ikke; men paa den anden Side fragaar jeg heller ikke den Overbevisning, jeg har udtalt i det andet Thing, at jeg anser dette Lovforslag for at være overflødig, og at tendere andetsteds hen end der, hvorhen dets Bestemmelser efter Ordene sigte.

J. Andersen: Det er ikke min Hensigt her at begynde saaledes, som det erede Medlem for 10de Kredes (Selsens) begyndte, med at omtale Embedsmændene. Jeg tror ikke, man gjør de højere lønnede Embedsmænd, som ikke behøve Tillæg, nogen Tjeneste med at omtale dem paa denne Maade, men jeg tror endnu mindre, at man gjør de smaa Embedsmænd, der virkelig behøve Tillæg, nogen Tjeneste dermed. Dette skal jeg altsaa lade ligge. Jeg vil blot med Indenrigsministeren sige, at jeg tror, at Kommunalbestyrelserne i Kjøbstæderne ville være saa selvstændige og ville vide at udvise deres Myndighed saaledes, at en Lov som den foreliggende ikke vil komme til at gjøre Skade. Paa den anden Side tror jeg, at Loven vil bidrage til, at der kommer en hel Del flere, jeg turde maasse sige menneskelige Boliger tilstede, end der for Dieblisset er. Der er vel Boliger tilstede, men jeg vil henstille til de Herrer, der have haft Leilighed til at se dem, hvad det er for Boliger. Naar en Kommunalbestyrelse først er kommen til den Overbevisning, at der er Trang til at faae et Stykke Jord for at kunne opføre gode Arbejderboliger, saa kan jeg ikke indse, at der skulde være Noget til Hinder for, at den kunde faae et saadant Stykke Jord. Jeg kan gaa ind paa, hvad den erede første Raler udtalte, at der mulig er en Mangel ved Expropriationsbestemmelsen. Jeg kan forstaa, at det maa være rigtigt, at en Mand kan faae den fulde Erstatning for sin Eiendom, og at det er rigtigt, som den erede Raler sagde, at Borttagelsen af et lille Stykke af en Mand's Eiendom kan gjøre hele Eiendommen aldeles uskikket til det Brug, han egentlig har for den. Jeg skal

derfor villig gaa ind paa, at man siger, at en Mand ikke ved at miste $\frac{1}{4}$ eller $\frac{1}{6}$ eller overhovedet en lille Del af sin Eiendom skal blive berøvet den Brug af den, som den egentlig var bestemt til, men jeg tror dog egentlig ikke, det vilde være rigtigt her udenvidere at forfaste Lovforslaget. Vi kunne jo indsætte de Bestemmelser deri, som vi finde nødvendige, vi kunne jo overhovedet forandre det, saa at de Mangler, vi finde derved, kunne blive afhjulpne, men jeg tror, som sagt, ikke, det vil være rigtigt aldeles at forfaste det. Naar der blev sagt om Loven af 1850, at den intetsteds bruges, saa kan jeg ikke være aldeles enig deri, thi har den ikke virket direkte, saa har den virket indirekte. Der er Personer, som ikke ere blevne husvilde, medens de maasse ellers vilde være blevne det, idet det nemlig undervejs er Tilfældet paa de Steder, hvor der ligger store Arbejdskolonier, at man er lidt forsigtig med at kaste disse Arbejdere ud paa Grund af, at man ikke er sikker paa, at der ikke til at opføre Boliger for disse Arbejdere vil blive exproprieret Jord hos dem, der have foranlediget, at de ere blevne husvilde. Jeg skal derfor anbefale, at vi lade Lovforslaget gaa videre.

Oyenbøll: Jeg finder mig dog foranlediget til at gjøre en Bemærkning til den erede sidste Raler angaaende et Forhold, som noget overses. Jeg skal nu lade det Spørgsmaal ligge, hvorvidt Loven er uskadelig eller ikke; det er mulig, at min Mening i saa Henseende er uvigtig, men jeg har søgt saa meget som muligt at værne om de kommunale Bestyrelser i Kjøbstæderne. Vi maa jo imidlertid erindre, at der er et ganske andet Spørgsmaal i dette Lovforslag, nemlig om en Udvidelse af de kommunale Bestyrelses Myndighed til et Omraade, hvor de hidtil slet ikke have haft nogen Myndighed, og det er vistnok meget tvivlsomt, hvorvidt det er rigtigt at give dem en saadan udvidet Myndighed. Byraadene i Kjøbstæderne have for Dieblisset ikke nogen Ret til at lade opføre Huse, om de end selv indkjøbe Grundten dertil og drive en Forretning som Husudleiere, om jeg tør kalde det saaledes. De have kun Ret til at opføre Fattighuse, men ved dette Lovforslag gives der jo indirekte eller direkte, om man vil, Byraadene en Myndighed til at optræde som Entreprenører. Jeg er nu ganske overbevist om, at intet Byraad vil gjøre Andet end paa det Strengeste varetage Kommunens Lær i denne Henseende, men dels er det et stort Spørgsmaal, om Byraadene altid ville være i Stand til at modstaa det moralske Tryk, der ligger i, at de have faaet en saadan udvidet Myndighed, og dels er Benyttelsen af denne Myndighed et Experiment, havde jeg nær sagt, som kan medføre sin Fare, thi om og naar Byraadet et Dieblis mener, at det kan opføre Bygninger til saa og saa mange Familier og faae den og den Husleie